

Pou de Glaç

Begues

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Al paratge de les Tallarises
Emplaçament	Des del carrer Pou de Glaç de Begues Park, creuar la riera de Begues i seguir les indicacions.
Alçada:	354

Coordenades:

Latitud:	41.33536
Longitud:	1.89854
UTM Est (X):	407836
UTM Nord (Y):	4576571

Classificació

Número de fitxa	08020 - 3
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XVII-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Text refós de la normativa urbanística del PGOU (desembre de 2007)
Número inventari	Sí, IPAC nº 13737
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cadastral: 08020A01300006
Autoria de la fitxa	Xavier Esteve
Data de registre de la fitxa:	dt., 03/03/2009 - 01:00

Descripció

Es tracta d'una estructura de planta circular de grans dimensions que no conserva la coberta, que possiblement era en forma de cúpula. Mesura 13 m de diàmetre exterior (10,95 m d'interior) i té 10 m de profunditat conservada. Està en bona part excavat en el subsòl calcari, mentre que els potents murs estan fets amb carreus de pedra calcària i gres, lligats amb morter de calç.

A la part alta disposa de dues portelles, una orientada a l'oest i una altra a l'est, per les que s'accediria a l'interior. A la part alta de la cara sud, hi ha una tercera obertura, de petites dimensions i en forma de torba, que potser s'utilitzava per introduir-hi la palla i el boll amb el que cobrien el gel. A la part més baixa del pou, a la façana nord, hi havia un clavegueró que drenava l'aigua cap a la Riera de Begues. Aquest però no és visible actualment, ja que possiblement està cobert de runa (VVAA, 2003).

La ubicació d'aquest pou no és gratuïta: es troba al costat de la riera, just al final del Pla de Begues, on la riera ja ha recollit bona part de l'aigua dels torrents tributaris. En aquest punt, a més, existirien pèlags naturals que acumulaven l'aigua, afavorits pel substrat argilós i impermeable del sector. Es troba l'obaga, a pocs metres per sobre de la riera i ben a prop de la Via Mercadera, el camí carreter que unia Barcelona amb Vilafranca i Tarragona, passant per Begues). A més, aquest és el sector on el pla té menor altitud, i on per tant, la inversió tèrmica creada per encerclament de les muntanyes produeix les gelades més fortes (-10 a -12° no són excepcionals) i freqüents (actualment de 40 a 60 dies de gelada anuals).

Observacions:

Aquest element apareix a l'article 22 de la normativa urbanística del Pla General aprovat definitivament el 15 d'octubre de 1997, el qual preveu un llistat d'elements d'interès històric que seran protegits mitjançant la fórmula d'un Pla Especial, sempre que no estiguin directament afectats per sistemes del planejament.

Història

Els pous de gel es construïren i obtingueren la seva major rendibilitat en el decurs els segles XVII, XVIII i part del XIX, quan la fabricació i comercialització del gel representava una bona font d'ingressos (Nuet, 1970). Hi havia pous destinats a recollir neu i pous destinats a recollir gel. Els primers acostumaven a ser emplaçats a l'alta muntanya, mentre que els segons es situaven a menor altitud, vora rieres o estanys. El pou de glaç de Begues era un d'aquests darrers (VVAA, 2003).

Es desconeix la data de construcció del pou de gel, i si bé el més probable és que dati d'algun moment indeterminat dels segles XVI-XIX, podria ser més antic. Hi ha documents no datats que parlen de la freqüent compra de gel a l'estiu per part de l'Hospital d'Olesa de Bonesvalls, construït el s. XIII. Els pous de glaç van caure en desús a partir de finals del s. XIX, quan es va generalitzar la producció "industrial" de gel. Situat estratègicament a tocar del Camí Ral que de Begues duia a Olesa, el seu transport es podia fer amb més rapidesa i comoditat. Sens dubte aquest punt era el més favorable per construir-lo de tota la Via Mercadera, camí carreter prou important al seu temps, doncs comunicava Barcelona amb Vilafranca i Tarragona (passant per Sant Boi, Begues, Olesa i Olèrdola). Justament arrel de la importància d'aquest camí, i per ajudar als viatgers, al segle XIII el baró de Cervelló hi va fer construir a mig camí l'Hospital medieval d'Olesa.

Bibliografia

- NUET, J. (1970). "Els pous de neu del Montseny". Muntanya. Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya, núm. 650.
- VIRELLA, J. (1989-89). "Els pous de glaç del Penedès". Gran Penedès, Butlletí de l'Institut d'Estudis Penedesencs, núm. 17-18.
- VVAA. (2002). "El pou de glaç, patrimoni en perill". L'Eixarmada, Butlletí del Centre d'Estudis Beguetans, 8. Begues. P. 1.
- VVAA. (2003). "El pou de glaç de Begues". Centre d'Estudis Beguetans. Begues.
- VVAA. (2004). "El pou de glaç". L'Eixarmada, Butlletí del Centre d'Estudis Beguetans, 8. Begues. P. 20.
- Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya. Arxiu Servei d'Arqueologia i Paleontologia.

